

Maria Magdalenas Evangelium i Svensk
Översättning

Jörgen Magnusson

7 juli 2008

Sidorna 1-6 saknas. (7)

Naturernas separation

‘Är alltså materien på väg att upplösas eller inte?’ Frälsaren sade: ‘Det är i varandra och med varandra som alla naturer, former och varelser finns men de är på väg att återlösas till sina egna rötter eftersom den materiella naturen upplöser sig i enlighet med sin egen natur.¹ Må var och en som har öron höra!’

Petrus sade till honom: ‘Eftersom du har förklarat allt för oss, berätta för oss om en annan sak, vad är världen synd?’ Frälsaren sade: ‘Det finns ingen synd utom den som ni begår när ni blandar naturen, liksom i ett äktenskapsbrott som man kallar synd. Därför framträdde det goda bland er för att återställa varje natur till sin rot.’

Åter fortsatte han och sade: ‘Därför blir ni sjuka och dör, eftersom (8) [—] det som har [—].² Den som har förstånd må förstå. Matterien födde en lidelse som saknar likheten.³ När likheten hade framträtt i motsats till naturen så uppstod oordning i hela kroppen. Därför sade jag till er att ni blir samhöriga i intellektet⁴ och att ni splittras. För ni blir verkligen samhöriga inför likheten (och splittras) inför likheten från naturen. Den som har öron att höra med må höra!’

Frälsarens avsked och missionsbefallning

När den salige sagt detta hälsade han dem alla och sade: ‘Min frid föder frid åt er. Var på er vakt så att ingen förleder er genom att säga: ‘se hit, eller se dit.’ För Människosonen⁵ finns inom er. Följ honom! De som söker honom

¹Koptiskan har många olika slag av futurum. Här har vi att göra med en form som understryker att den kommande upplösningen är en process som precis är på väg att inträffa. Därför har jag valt att återge den med ‘är på väg att’ istället för ‘ska’ eller ‘kommer’.

²Den översta raden på sidan 8 är skadad.

³Likheten är en i gnostiska texter vanlig men svåröversatt term. Den kan snarast förstås som avglans av något högre och bör inte förväxlas med begreppet modell som är en prototyp varur andra typer skapas. En sådan modell nämns på sidan 17.

⁴Intellekt kan också översättas med hjärta. Det var i hjärtat som man under antiken antog att intellektet fanns. Känslor förlades till inälvor som lever och njurar.

⁵I flera engelska översättningar har man översatt Människosonen med ‘true humanity’ vilket kanske är träffande men i min smak en smula för fritt. Begreppet som används betyder helt enkelt barn/son av människan.

finner honom. Gå alltså och tala om rikets glädjebud!’⁶ Sätt inte (9) upp begränsningar⁷ i strid mot det som jag har bestämt för er. Ge heller inga lagar som lagstiftaren, så att ni inte fångas av lagen.’ När han hade sagt detta gick han.

Maria uppmuntrar lärjungarna

Men de sörjde, grät mycket och sade: ‘Hur ska vi kunna gå till folken⁸ och förkunna människosönens riketsglädjebud? Om de alltså inte skonade honom, varför skulle de skona oss?’ Då reste sig Maria och hälsade dem alla och sade till sina bröder: ‘Gråt inte. Ni ska varken sörja eller förtvivla för hans nåd ska vara med er alla och skydda er. Låt oss istället lovprisa hans storhet för han förberedde oss när han gjorde oss mänskliga.’ När Maria sade detta vände hon deras sinne till det goda och de började fördjupa sig i frälsarens ord. (10)

Petrus ber Maria att undervisa dem om Frälsarens hemliga budskap

Petrus sade till Maria: ‘Syster, vi vet att frälsaren älskade dig mer än de andra kvinnorna. Berätta för oss om det som du minns, det som vi varken känner till eller har hört.’ Maria svarade honom och sade: ‘Jag ska undervisa er om det som är dolt för er.’ Och hon började att berättade för dem med de här orden, hon sade: ‘Jag såg Herren i en syn och jag sade till honom: ‘Herre, idag såg jag dig i en syn.’ Herren svarade mig: ‘Välsignad är du, för du rubbades inte när du såg mig.’⁹ För där du har ditt sinne har du din skatt.’ Jag sade till honom: ‘Herre, den som nu ser synen, ser den personen med själen eller med anden?’ Frälsaren svarade och sade: ‘Den personen ser

⁶I motsats till Judasevangeliet är riket inte alls negativt laddat utan syftar på den andliga verkligheten.

⁷Koptiskan använder ordet för gräns som också kan användas bildligt och då ävenkan leda t5ankarna till regler. Så har man översatt i flera engelska översättningar men då varningen mot att skapa egna lagar följer i nästa mening är det enligt mig mer passande att understryka att man säga att man varken ska begränsa eller lägga till något till Frälsarens budskap.

⁸Termen syftar ofta på ickejudar eller på nationer.

⁹Kanske en kontrast mot den ordning som uppstod när likheten framträdde. Marias stadga visar på hennes andliga ursprung.

varken med själen eller med anden utan med sinnet som finns mellan dem som man ser synen och det han (fyra sidor saknas.) (15)

Själen uppstigande förbi makterna

Men Begäret sade: 'När du steg ned såg jag dig inte, men nu när du stiger upp ser jag dig.'¹⁰ Hur kan du bedra mig trots att du hör till mig?' Själen svarade och sade: 'Jag såg dig men du varken såg mig eller förstod mig medan jag var i manteln.'¹¹ Inte heller kände du igen mig.' När själen sagt detta gick den och gladdes mycket. Åter kom den till den tredje makten som kallas okunskapen. Den förhörde själen: och sade: 'vart är du på väg? Genom ondska har du gripits. Du är verklig gripen och du ska inte döma.'¹² Men själen sade: 'Vad är detta? Du dömde mig men jag blev inte dömd.'¹³ De grep mig men jag blev inte gripen.'¹⁴ Du kände inte igen mig men jag kände igen dem, för allt löses upp, vare sig det är på jorden (16) eller i himlen.' När själen hade besegrat den tredje makten gick den uppåt och såg den fjärde makten. Den har antagit sju former. Den första är mörkret, den andra begäret, den tredje okunskapen, den fjärde är dödens avund, den femte är köttets rike, den sjätte är köttets dårskaps visdom och den sjunde är den vredgades vishet. Detta är vredens sju makter. De frågade själen: 'Varifrån kommer du människoslaktare? och vart går du, sfärerens förintare?' Själen svarade och sade: 'Det som gripit mig har trängts igenom och det som omvärt mig är om intetgjort, mitt begär är slut och min okunskap är död. Från en värld befriades jag (17) genom en värld, från en modell¹⁵ genom en modell från ovan och okunskapens bojar är tidsliga. Från och med nu vilar jag i tysthet under tidsålderns utmätta tid.' När Maria sagt detta teg hon, eftersom det var så här långt som Frälsaren hade berättat för henne.

¹⁰Vi kommer åter in i berättelsen där Maria berättar om hur själen kan stiga upp genom kosmos och frigöra sig från de makter som försöker att hindra själens återvändande till den andliga världen.

¹¹Manteln används ofta som symbol för den materiella kroppen

¹²Makten försvarar sig mot sin egen maktutövning, att fångsla och att döma, sannolikt efter lagen.

¹³Enligt min mening har många översättare förbisett en underfundig konstruktion på koptiska. Makten försöker döma men kan inte, det är den som står under lagen som kan dömas. Det är också så den koptiska syntaxen låter sig förstås. Istället har man ofta översatt med att själen inte dömer, vilket måhända är korrekt men inte så meningsfullt i sammanhanget.

¹⁴Se föregående not.

¹⁵Koptiskan använder det grekiska lånordet tupos som återfinns i svenskans typ. Det är alltså något som kan generera kopior.

Andreas och Petrus ifrågasätter Marias berättelse

Men Andreas svarade och sade till bröderna:¹⁶ ‘Säg vad ni tycker om hennes ord. Jag tror verkligen inte att Frälsaren sagt detta. För de här lärorna är mycket annorlunda tankar!’ Petrus svarade och talade på samma sätt om dessa saker. Han frågade dem om Frälsaren: ‘Inte talade han väl med en kvinna, utan oss och utan att vi var på det klara med det? Vi ska verkligen inte vända oss till henne för att lyssna. Valde han henne före oss?’ (18) Då grät Maria och sade till Petrus: ‘Petrus min bror. Vad tänker du? Tror du att jag tänkt ut det här på egen hand och efter eget förstånd? Eller tror du att jag ljugar om Frälsaren?’

Levi försvarar Maria

Levi svarade och sade till Petrus: ‘Petrus, du är alltid arg. Nu ser jag hur du hetsar upp dig mot den här kvinnan som en åklagare. Men om Frälsaren gjorde henne värdig, vem är då du att förkasta henne? Frälsaren kände henne säkert väl. Därför älskade han henne mer än oss. Låt oss istället skämmas och ikläda oss den fullkomliga människan. Låt den bli till i oss såsom han befallt oss. Låt oss förkunna det glädjebudet utan att sätta upp andra gränser eller lagar mot det som Frälsaren har sagt.’ När (19) [Levi sag t detta] började de bege sig för att undervisa och förkunna.

Glädjebudet enligt Maria

¹⁶Karen King översätter ‘sisters and broters’ men det står bara bröder i texten.